

V l á d n í   n á v r h

ZÁKON

ze dne 2020

o prodloužení lhůt pro konání doplňovacích voleb do Senátu

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Prodloužení lhůt pro konání doplňovacích voleb do Senátu

V souladu s čl. 10 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, se prodlužují lhůty pro konání doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu České republiky vyhlášených ve volebním obvodu č. 32 rozhodnutím prezidenta republiky č. 23/2020 Sb., o vyhlášení doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu České republiky (dále jen „volby“).

§ 2

Stanovení dnů konání voleb

Dny konání voleb stanoví prezident republiky nejpozději 20 dnů před prvním dnem voleb tak, aby se první kolo voleb i případné druhé kolo voleb uskutečnily do 30. června 2020.

§ 3

Počítání lhůt

Pro počítání lhůt podle zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, které neproběhly do 15. března 2020, jsou rozhodné dny konání voleb stanovené podle § 2.

§ 4

Dosavadní průběh přípravy voleb

(1) Dosavadní úkony uskutečněné při přípravě voleb včetně úkonů ve věcech registrace a ustavování okrskových volebních komisí zůstávají v platnosti.

(2) Voličské průkazy pro volby vydané přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona lze použít ve dnech konání voleb stanovených podle § 2.

§ 5

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

Dne 12. března 2020 rozhodla vláda usnesením č. 194 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaného jako SARS CoV-2) na území České republiky.

Nouzový stav byl vyhlášen na 30 dní. Do doby trvání nouzového stavu spadalo také konání doplňovacích voleb do Senátu ve volebním obvodu č. 32 se sídlem v Teplicích vyhlášených na dny 27. a 28. března 2020.

Vzhledem k rozsahu omezení platných na území České republiky bylo ohroženo konání voleb, jednak pokud jde o zajištění potřebného počtu členů okrskových volebních komisí, ale také z hlediska dostatečné volební účasti, kterou lze považovat za podmínku legitimacy výsledku voleb. Vláda proto dne 15. března 2020 rozhodla usnesením č. 218 vyhlášeným ve Sbírce zákonů pod č. 88/2020 Sb. o odkladu hlasování s tím, že nový termín hlasování stanoví prezident republiky.

Vláda své usnesení opřela o § 5 písm. c) a § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona. Usnesení vychází také z právního názoru, že v dané věci nebylo nutno vydávat zákon, neboť výhrada zákona podle čl. 10 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, se na doplňovací volby nevztahuje.

Postup vlády je ústavně konformní a legitimní. Navíc šlo o jedinou možnou cestu k jednoznačnému a včasnému rozhodnutí o odložení hlasování. (Ukázalo se to i v případě zákonů přijatých Poslaneckou sněmovnou ve stavu legislativní nouze, které byly vyhlášeny až 27. března 2020, tedy v den, kdy původně mělo být zahájeno hlasování.)

Nejvyšší správní soud dne 1. dubna 2020 v odůvodnění usnesení Pst 19/2019-12 ve věci návrhu na pozastavení činnosti politického hnutí LIST Jaromíra Soukupa vyslovil právní názor, že usnesení vlády o odkladu hlasování v doplňovacích volbách je v rozporu s ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., a tedy je protiústavní a nicotné. Nejvyšší správní soud tudíž vyložil ústavní zákon č. 110/1998 Sb. odlišně od právního názoru vlády.

Meritem věci však nebyly samotné doplňovací volby. Usnesení Nejvyššího správního soudu nemá bezprostřední právní účinky z hlediska doplňovacích voleb v obvodu č. 32. Je ale pravděpodobné, že by se Nejvyšší správní soud svým právním názorem řídil i v případném budoucím řízení o neplatnosti voleb.

Usnesení Nejvyššího správního soudu tudíž v současném právním stavu indikuje nezanedbatelné riziko pro právní jistotu.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy

Ministerstvo vnitra předkládá vládě v návaznosti na čl. 10 ústavního zákona č. 110/1998 Sb. návrh zákona, který se zřetelem na rizika vyplývající z aktivity Nejvyššího správního soudu posílí právní jistotu a stanoví další postup ve věci odloženého hlasování.

Navrhuje se, aby zákon stanovil, že o dnech hlasování rozhodne prezident republiky tak, aby se obě kola voleb uskutečnila do 30. června 2020. Zákon výslovně také stvrzuje platnost dosavadních úkonů v procesu přípravy voleb (např. registrace kandidátů). Lhůty, které neproběhly do 15. března 2020, zákon odpovídajícím způsobem prodlužuje a svazuje je s budoucím rozhodnutím prezidenta o termínu hlasování (jedná se o lhůty, které se počítají zpětně od prvního dne voleb).

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je předkládán na základě čl. 10 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Předmětem předkládaného zákona je toliko prodloužení lhůt ve vyhlášených volbách, které se nemohly konat v nouzovém stavu. Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Záležitosti organizace voleb a jednotlivé úkony v průběhu volebního procesu, jichž se návrh zákona týká, nejsou právem EU regulovány a jsou ponechány na vnitrostátní právní úpravě jednotlivých členských států EU.

Návrh zákona je s právem Evropské unie slučitelný.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními úmluvami, jimiž je Česká republika vázána. Jde zejména o:

- čl. 21 Všeobecné deklarace lidských práv,
- čl. 25 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (vyhlášený pod č. 120/1976 Sb.), který zaručuje občanům právo volit a být volen v pravidelných volbách, jež se budou konat na základě všeobecného a rovného hlasovacího práva, tajným hlasováním zabezpečujícím svobodu hlasování,
- čl. 3 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod (vyhlášený pod č. 209/1992 Sb.). Podle uvedeného protokolu se vysoké smluvní strany zavazují konat v rozumných intervalech svobodné volby s tajným hlasováním za podmínek, které zajistí svobodné vyjádření názorů lidu při volbě zákonodárního sboru.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Návrh zákona neobnáší navýšení nákladů ze státního rozpočtu na konání již vyhlášených voleb. Jedním z důvodů, proč vláda odložila konání voleb již 15. března, totiž byla také naléhavá potřeba předejít neúčelným veřejným výdajům.

Kdyby se namísto odložení hlasování usnesením vlády čekalo až na přijetí zákona (který by zřejmě nebyl vyhlášen dříve než 27. března 2020), musel by proces přípravy voleb pokračovat, včetně následujících úkonů:

- výroba a distribuce hlasovacích lístků pro první kolo voleb – výdaje z veřejných rozpočtů zde dosahují při započtení distribuce z obecních úřadů voličům až 800 tis. Kč, nezanedbatelná je zde také administrativní zátěž obecních úřadů,
- příprava volebních místností, která probíhá ve volebním týdnu a týká se nejčastěji škol, v menších obcích prostor obecních úřadů, kulturních nebo spolkových středisek atd. (zejména v případě škol by následně musela být zajištěna opětovná dezinfekce prostor),
- školení okrskových volebních komisí – do 15. března 2020 ještě neproběhlo školení ke zjišťování výsledků voleb zajišťované Českým statistickým úřadem. Školení se týká předsedů, místopředsedů a zapisovatelů komisí, tedy celkem 393 osob. Musí být zajištěny podmínky pro konání školení, resp. muselo by být zajištěno distanční konání školení, což je vzhledem k počtu školených osob logisticky značně náročné. Účast členů komisí na školení je navíc překážkou v práci s náhradou platu, kterou by musely obecní úřady refundovat zaměstnavatelům.

Všechny uvedené úkony by musely proběhnout, neboť před oficiálním vyhlášením odkladu hlasování je nutné postupovat, jako by se volby měly uskutečnit. Příprava voleb by probíhala, voliči by dostávali protichůdné informace o konání voleb (hlasovací lístky ve schránkách na jedné straně a omezení pohybu na straně druhé), a ve výsledku by se teprve 27. března s jistotou dozvěděli, že k hlasování nedojde.

Postup vlády byl tudíž veden jak snahou o zajištění právní jistoty, tak péčí o hospodárné nakládání s veřejnými prostředky.

Nepředpokládají se ani další dopady na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky. Nepředpokládají se ani sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon není spojen s žádnými korupčními riziky. Zákon v nejvyšší možné míře zachovává nabytá práva.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu a dopady na životní prostředí

Zákon je předkládán v zájmu zajištění bezpečnosti České republiky. Prodloužení lhůt pro konání voleb je jedním z opatření, která mají zabránit šíření koronaviru SARS CoV-2.

Zákon nemá dopady na životní prostředí.

10. Způsob projednání návrhu zákona

Současně s předložením návrhu zákona se předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky žádá o projednání návrhu zákona ve zkráceném jednání v rámci vyhlášeného stavu legislativní nouze podle § 99 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, a to z toho důvodu, aby byla v co nejkratším čase zajištěna právní jistota ve věci konání doplňovacích voleb do Senátu ve volebním obvodu č. 32.

V Praze dne 6. dubna 2020

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.

1. místopředseda vlády a ministr vnitra:

Jan Hamáček v.r.